

Արշակ Չոպանյան

Աստղերը

Ոչինչին ծոցեն դեռ չէր նշուլած այգն առաջին,
Անկերպարան և մոայլ, քառսն անհուն կտարածվեր:
Եվ ահա տենչն արթընցավ հոգիին մեջ Արարչին՝
Շարժուն կյանքի փոխարկել տխուր պարապը հրեշավոր:
Իր մտքին մեջ տիեզե՛րքը հղացավ բովանդակ,
Հավերժական իր շրջանովն, էակներովն, օրենքներով:
Ձանձրացած իր երկայն մինավորիկ խոկումեն՝
Անհունության մը մեջ սև, գոր կլեցներ իր անձը լոկ,
Ինքզինքին տեսարան մ՛ընծայելու համար հաճո,
Կուզեր Ոչի՛նչը գվարթացնել փթթեցնելով անոր մեջ
Գեղեցկության, դաշնակության, երանության քերթված մը մեծ:
Ուրվագծեց Տունն ամրավ, հիմեն մինչև ի կատարն,
Իր սյուներով, զարդերով ու բյուրագան բնակիչներով.
Ամեն ինչ նախատեսեց, ավագի մանր հատեն
Մինչև լեռն հաղթանդամ, ցողի շիթն ու ծովն հսկա,
Արևուն ջա՛հը վեհանձն ու գով անդո՛րրը գիշերին,
Սլացիկ ծառերն հերագեղ, թարմ ծաղիկնե՛րը տարափոտ,
Ու նվագներն հովերուն, ու քաղցրությո՛ւնը գարնան,
Հասունացնող ամփոփո՛ւնը փառահեղ ձմեռին,
Ամրան բարի ջերմությունն ու տոնն աշնան հունձքերուն
Եվ անասուննե՛րը բյուրակերպ, իրենց դերո՛վը հատուկ.
Եվ ամենն՛ն վերջ, իբր հանգու, իբր պսակ իր գործին,
Մարդն հղացավ, բարձրագույն ուրվագծված էակներուն,

Մարդը, որուն լոկ պիտի տար, իբրև շնորհ գերագույն,
Կայծ մ'իր հզոր, ստեղծագործ, ամենահաս հոգիեն,
Կարողություն՝ նր մտածման, գիտակցություն՝ նր լուսավոր:
Եվ արբշիռ հաճույքով, գոհ իր ծրագրեն և հպարտ,
Արձակեց Արարիչն իր “Եղիցի”-ն հրաշագործ,
Ու բուսեի մը մեջ ի լույս եկավ աշխարհը բովանդակ:
Բայց անձկություն մը հանկարծ պատեց հոգին Աստծու:
Չգաց սխալն աղետավոր և անողորմ, գոր գործեր էր:
Այդ էա՛կը բացատրիկ, որուն սիրով մը խորին
Պարգևեր էր ինչ որ բուր մնացյալին էր մերժեր,
Այդ էա՛կը միայն դատապարտված էր կքելու
Անբուժելի դժբախտության մը բեռին տակ: Մյուս բուր
Էականերն և իրերն, անգիտակից ու բնագդական,
Պիտի հլու կատարեին դերն որ իրենց էր վիճակված,
Առանց ոչինչ ըմբռնելու, անխուզարկու, անտրտունջ,
Մինչդեռ մա՛րդը, խառնուրդ աստվածության և անասնության,
Ունենալով գաղափարն հավերժության ու անհունին
Եվ զգալով գինքն անցավոր ու գաղփաղփուն ու չնչին,
Կարող հղանալու արդարություն՝ նր բացարձակ
Ու կարո՛ղ նաև ամբողջ տիեզերքին մեջ տեսնելու
Անգոյություն արդարության, մարդը կյանքին մեջ իր կարճ,
Բզբտված հակընդդեմ ձգտումներն տիրական,
Տառապեր պիտի վայրագ տառապանքով մը ներքին,
Տառապանք անդարման, որ տրտմությունն իր դրժընդակ
Տարածեր պիտի համայն տիեզերքին վրա անխմաստ,
Մըթընցներ պիտի գայն, ըներ գայն գործ մը վիժած:
Եվ Արարիչը պահ մ'արդեն կարծեց լսել ճիչն անեծքի,
Չոր անթիվ սերունդնե՛րը մարդկային դարեդար՝
Ապագային խորերեն իր ճակատին կարձակեին...
Մակայն ստեղծված էր աշխարհ, և անհնար էր այլևս
Ուղղել սխալն ահավոր: Մեծ տխրություն մը սեղմեց
Միրտն Արարչին: Ու լացավ: Մթության մեջ միջոցին,
Ինկան հրեղեն արցունքներն աստվածային աչքերեն:

Ահա ինչպես ծընան աստղերն, և ահա ինչու լույսն անոնց
Խորհրդավոր է ու վեհ, և այնքա՛ն ալ թախծագին: